2 Corinthians

Paul Benmarnebimbom Nahni Nabuyika Djurra Bedberre God Nuye Bininj Kore Kunred Corinth

2 Corinthians 1:1-2

1 Ngaye Paul ngabimbom nahni djurra. God nganmarnbom ngaye apostle nuye Christ Jesus, kore God djareminj. Ngaye nganehdi nungka Timothy dorrengh, nawu karridangerrinj kadberre. Ngaye marnebimbom nahni djurra ngudberre bininj nawu ngurriyimerranj God nuye Church kore Corinth, dja mak nawu ngurridjalwern nawu God nuye bininj kore kubolkwarlah kabolkngeyyo Achaia.

2 Ngaye ngadjawan God kadberre nawu Kornkumo, dja mak Jesus Christ nawu Kawohrnan Rowk, bu ngundikongibun ngudberre, dja mak ngundiwon kunmodmikenh.

God Munguyh Kankangemarnbun Kadberre

2 Corinthians 1:3-11

3 Karriburlumen God nawu kornkumo nuye Jesus Christ nawu kawohrnan rowk kadberre. God nawu kornkumo kadberre, wanjh kankongibun bulkkidj duninjh, dja mak kankangemarnbun munguyh.

4 Nungka kankangemarnbun kadberre djalmunguyh kore ngad karrikarrme kunyid, ba bu ngadmanwali karrbenkangemarnbun birribuyika bininj nawu kabirrikarrme kunyid.

Kaluk karrbenmarnekurduyime karohrok yi-
man bu God ngokko kankangemarnbom kad-
berre.
5 Christ yingkihkarrmi kunyid kunwern, dja
ngad yerrih karrikarrme nuye kunyid. Wanjh
kundjalmekbe kakudjiwi, Christ kankangemarn-
bom kadberre bulkkidj duninjh.
6 Bu ngad ngarrikarrme kunyid, wanjh kunu
God ngunkangemarnbun ngudberre, dja ngun-
ngehke dorrengh. Dja karohrok kakudjiwi,
bu God ngankangemarnbun ngadberre, wanjh
ngudda kaluk ngurrikangemakmen warridj.
Kuhni ngunbidyikarrme ngudberre ba bu ngur-
ridjaldi kunmodmikenh dorrengh kore ngurrid-
jakbekkan yiman ngad bu karridjarrkkarrme
kunyid.
7 Wanjh ngad minj ngundikewkme ngudberre.
Ngarriwernhburrbun nguddakenh, bu karrid-
jarrkdjakbekkabekkan, wanjh karridjarrkkange-
makmen warridj.
8 Nawu karridangerrinj, ngad ngarridjare bu
ngurriburrbun kore kunrayek bebmeng ngad-
berre bu ngarridi kore kubolkkimuk Asia. Kun-
yid kunwern wanjh ngandidjurrkwoni ngad-
berre, dja ngandingudjyakwoyi rowk. Ngad
wanjh ngarribekkarreni bu ngarrikuyindow-
imeninj.
9 Djalwoybukkih, kanjdji ngadberrekih
kukange wanjh ngad ngarriyimi bu mahni
kunyid kunkimuk wanjh kandikuyinjbuyi
bu ngarridjaldowimeninj. Dja bonj,
kunmekbe yimerranj ngadberre ba minj
ngarrinahnarrimeninj ngarriweleng, dja bu

ngarriwernhwoybukwon kore nungka God nawu kandolkkayhwe ngad bininj rowk kore kundowikenh.
10 Nungka nganngehkeng ngadberre kore mahni kunyid kundowikenh kunwernhbang, dja nungka kunmekbe kunu nganyawoyhngehke kadberre. Ngad wanjh ngarridjalkangewoybukwon nungka nawu munguyh kandjalngehke kadberre ngad.
11 Wanjh nguddanu kandibidyikarrmeng ngadberre bu ngurridi yiwarrudj. Kaluk God ngunwokmey kore ngurriwern kandimarnedi yiwarrudj ngadberre, wanjh nganmarnekurduyimeng kundjalmakkenh kore djalwernhmimkongiwern duninjh. Wanjh kunmekbekenh kunu birriwarlahkenh bininj kabirrimanjbun nawu God.

Paul Djareni Bu Benyikayi Nawu Kabirrihni Corinth
2 Corinthians 1:12-24

12 Kandibekka. Ngad ngarribekkarren dja ngarrimulewarren bu djalwoybukkih marneyime. Ngad munguyh ngarridjalkurduyimi ngudberre kore nungan God kadjare. Kumekbekenh kunu minj ngundikowe, dja ngundidjalmarneyime bu djal mandjad duninjh. Ngad minj ngarrikarrme kunmayali yiman kayime bininj nawu kondah kurorrebeh! Dja minj ngundimarnekurduyimeninj ngudberre yiman kayime nawu kurorrebeh bininj. Ngundidjalkurduyimi ngudberre kore God kanmarnedjare kadberre rowk.

13-14 Ngad ngarribimbom ngudberre ba bu
ngudda ngurribimnan dja ngurriburrkburrk-
bekkan kore ngarriyime, dja wanjh minj ngundi-
marnbun bu ngundibengmayahme. Dja ngaye
ngayime woybukkih bu kunubewu ngudda ngur-
riwernhborlhmen dja ngurriburrkburrkbekkan
yika kunwern kore ngadkenh. Kaluk bu kabolky-
imerran kunmekbe kunbarnangarra nuye Jesus
nawu Kawohrnan Rowk, wanjh ngadjare ngudda
dja ngad wanjh karridjarrkmulewarren bu djal
kunmakkenh kore kumirrk nuye.

15-16 Ngaye ngayawoyhmarrkmarrkmang bu
kuninjkunukenh kore ngaye ngakarremarn-
bom ngamdurndi bu yikayi ngudberre bo-
kenhkah, dja mak woyi ngudberre kunmak-
mak bu bokenhkah. Ngaye ngakarremarnbom
bu karrinarrimeninj bu kuwirle dja ngahre
kore kunred Macedonia, dja mak yawoyh-
marneyimeninj bu kuhnibeh ngamdurndeyi.
Kaluk ngadjareni ngudda kandibidyikarrmeninj
bu kandimunkewemeninj bu ngarawinj kore
kubolkkimuk Judea.

17 Adju! Yiddok ngudda ngurriburrbun bu
ngaye ngamarnbom mahni mankarre yimankek
minj kakarremenmendi? Mak kunubewu
ngudda ngurrihburrbun ngaye ngamarnbom
mankarre yiman bininj kabirrikurduyime bu
kondanjkunu kurorrekenh? Dja kunubewu
ngurriyime bu ngaye ngayime, “Yoh! Yoh!”
Dja kundjalkudjiwi rerrih ngayime, “Burrkyak!
Burrkyak!”

18 Yuwn bu kuhni ngaye ngayime. Ngarringun-
jdjikan nawu God nawu minj kankowe dja minj

kadjalmayaliborledme. Dja ngad kunu minj bih-
marneyime ngudberre, “Yoh! Dja med, wurra,
ngarriyime burrkyak!” Minj kuhni ngarriyime.
19 Ngurriburrbun bu nawu Silas* dja mak
Timothy dja mak ngaye ngundimarnemule-
wam bu ngarrihyolyolmi ngudberre kore Jesus
Christkenh nawu beywurd nuye God. Wanjh
minj ngurribekkan nungka kayime, “burrkyak!”
dja ngurridjalbekkan munguyh bu God kahyime,
“Yoh! kore Jesus Christ.”
20 Wanjh God kunwernkenh kunbubuyika kan-
berrebbom kadberre bininj rowk. Dja nawu
Christ, wanjh kamarnbun bu kawoybukendan
rowk kore kayime “Yoh!” Wanjh ngadman-
wali karridjalyime, “Amen!” dja karridjal-
burluburlume nawu God.
21-22 Ngurriburrbu, God nungka kandjarrk-
marnbom kadberre, ngudda dja ngad, bu kar-
rimurrngrayekmen kore Christ. God kanmarn-
bom ngad bu karriyimerranj djal nuye bininj.
Nungka wanjh kanwernhkarrme dja kayime
kore kurobbe ngad wanjh nuye nungka nawu
nadjalkudji. Kunmekbekenh nungka kurrmeng
Namalngmakkaykenh nuye kore kunkange kad-
berre, ba bu karriyingkihburrbun bu woy-
bukkih duninjh nungka kaluk kanmarnekurduy-
ime kore nungka kanyingkihmarneyimeng.
23 Kunbadbuyika mak ngaye marneyime ngud-
berre kuninjkunu. Dja God nungan kabur-
rbun bu ngaye ngamulewarren bu djal kunwoy-
buk. Njalekenh bu ngaye minj korroko ngam-

* **1:19** Silas kangeyrohrok Sylvanus.

durndeyi kore Corinth? Wanjh ngaye minj ngadjareniwirrinj njilngwarrewoyi ngudberre bu nuk ngayidduyi ngudberre!

24 Woybukkih, ngad minj ngarridjare ngundimarnewohrnan ngudberre, dja karridjarrkwoybukwon bu kunkudjiwi. Ngudda ngokko ngurriwoybukwong dja kunmekbekenh kunu ngurridjaldi bu minj ngurrimankan. Dja ngadkunu ngarrihdjaldurrkmirri ngudda ngudberre ba bu ngurrimarrmarr.

2

Paul Yolyolmerrinj Bu Benmarnenalkbuni
2 Corinthians 2:1-4

1 Bu kerrengehkenhni yikang ngudberre ngaye wanjh wernhnjilngwarrewong. Dja ngaye ngawarnyak bu yawoyhwarrewon bu ngamdurndeng kore ngudda.

2 Bu ngaye wernhnjilngwarrewoyi ngudberre, wanjh nangale mak nganjilngmarnbun ngardduk? Ngudda wardi kandimarnenjilngwarre kore ngaye njilngwarrewoyi?

3 Kunmekbekenh ngaye minj ngamrawinj, dja ngaleng ngaye marnebimbom nahni nabuyika djurra ngudberre, ba bu ngaye minj kandinjilngwarrewoyi kore ngamre yikan ngudberre. Ngaye ngadjaldjareni ngamarrmarrmeninj ngudberrekenh. Ngurriburrbun bu woybukkih, bu ngaye nganjilngmak, wanjh ngudda warridj, dja wanjh karridjarrkmarrmarr!

4 Yoh, bu ngaye ngabimbom kunyungkih kore
nahni nabuyika djurra, ngaye kunyid ngakar-
rmi dja ngawernhkangewarreni kore kukange
ngardduk, dja ngaye ngahbimbuni kunmimnalk
dorrengh. Ngaye ngabimbom bu minj njilngwar-
rewoyi ngudberre, dja djalbengdayhkemeninj
ngudberre bu ngaye wernhmarnedjare ngud-
berre bulkkidj duninjh.

*Paul Benmarneyimeng Bu Kabirrimarnebeng-
midjdan Nakudji Bininj*

2 Corinthians 2:5-13

5 Ngayolyolme nanihnjanu bininj kumekbe
ngurrihdjarrkdi nawu ngunnjilngwarrewong
ngudberre. Ngaye burrkyak, minj
ngaye ngannjilngwarrewoyi. Dja wardi
ngurridjalmirndewernkenh ngudda, dja wardi
minj ngurriwern duninjh. Ngaye ngawarnyak
bu ngamulewan bu kunrayek dorrengh nuye.
6 Ngudda ngurriwern wanjh korroko ngur-
ridungi kunkimuk, dja bonj, karribawon nanih-
njanu bininj.
7 Bolkkime ngudda ngurrimarnebengmidjda
nuye dja ngurrinjilngmarnbu. Dja bu burrkyak,
wardi kawernhnjilngwarremen dja kadjalmar-
rkbaworren.
8 Kunu ngaye wanjh marneyime mandjad
ngudberre bu ngudda ngurrimarneyimen bu
ngurridjalmarnedjare nungka.
9 Ngaye ngayingkihbimbom nahni nayungkih
djurra ngudberre bu rohrokmeng, dja
ngadjareni kurdunayi bu kunubewu ngudda
munguyh kandiwokmarrkmang rowk kore
bengdayhkeng ngudberre.

10 Kandibekka. Bu ngudda ngurrimarnebeng-
midjdan nangale bininj nawu ngurridjarrkdi,
wanjh ngaye warridj ngamarnebengmidjdan
nuye. Bu nangale nganmarnekurduyime kun-
warre, wanjh ngaye ngabengmidjdanj nuye kore
kumirrk nuye Christ nawu karrihdjarrkdi kad-
berre. Dja kuhni ngayime ba bu bidyikarrme
ngudberre.
11 Ngaye kuhni ngakurduyime ba bu nawu
Satan minj kanyurrhke kunngudj dorrengh kore
njalehnjalekenh kadberre ngad. Dja wanjh
ngad karriwernhburrbun bu nawu Satan kan-
marnekarremarnbun.
12 Med, dja kunbuyika mak marneyime. Kun-
mekbe ngaye ngawam kore kunred Troas bu
ngayolyolmeng kunwok kunmak bu Christkenh,
wanjh ngawohburrbom bu nawu Kawohrnan
Rowk nganwong ngaye kunmak bu ngakurduy-
ime kumekbe.
13 Kaluk ngaye minj ngakarrmeninj kunmod-
mikenh dja ngaye minj ngangalkemeninj nawu
ngardduk nganedanginj Titus kore kunmekbe
kunred. Kunu ngaye ngayimeng bobo bedberre
bininj kore Troas kabirrini dja ngadjalrey kore
kubolkkimuk Macedonia.

Bu Christ Kahdjalwinhme Munguyh
2 Corinthians 2:14-17

14 Bonj, karridjalmanjbun God! Christ wanjh
winhmeng rowk, dja ngad karriraworren nuye!
God kanyikarrme kore birriwarlahkenh bininj
kandinan kore kubolkbubuyika rowk, dja wanjh

kabirriburrbun nawu Christ. Wanjh kunu kunmayali nuye kawarlahmen yiman manjmak perfume kahbanj.

15-16 Birriwern bininj rowk kandibekkan bu karriyolyolme nawu Christ. Yikahwi namekbe bininj wanjh God kabenngehke, dja yikahwi birribuyika, wanjh burrkyak, kabirridjalmalngdowe dja bedda wanjh kabirriyime bu ngad karridjalkukbanj yiman kundowikenh! Dja bininj nawu God kabenngehke, wanjh nungka kabenngolekwon, dja bedda kabirriyime bu ngad karrikukmanjmak. God wanjh kankuknome, dja kayime ngad yiman kayime mankalkkidmanjmak manbu Christ kukrungi kore nungka kanjkurrmerrinj. Kuhni rowk God kanwong bu karrimarnedurrkmirri. Dja wanjh kunkimuk duninjh, dja wardi ngadman wanjh karringudjyawarren!

17 Yikahwi birriwern bininj wanjh kunwarre kabirriyime bu kabirridjalyolyolme God nuye kunwok. Bedda kabirridjaldjaldjare kabirrikukenworren bu bininj kabindikarremulewan! Ngadkunu burrkyak duninjh. God nungan kanwong nuye kunwok dja kanmunkeweng. Wanjh ngad karribelbmerrinj nawu Christ, dja karriyolyolme bu djal kunwoybukkenh kore kumirrk nuye God.

3

Nawu Namalngmakkaykenh Kahdurrkmirri Kore Kukange Kadberre

2 Corinthians 3:1-6

1 Yiddok ngurriyime bu ngad ngarridedjd-
jingmey ngarrihyawoyhburlumerren ngadman-
deleng? Dja ngurriyime nuk ngad ngundidjawan
bu kandimarnebimbun djurra ngadberre kore
nguddahkah bu kandimakwan? Yikahwi bininj
wanjh kuhni ngundidjawam.
2 Burrkyak! Ngudda ngurriweleng yiman
kayime djurra nawu kandimulewan ngadberre.
Bininj birriwern ngundikurdunan dja yiman
kayime ngundibimngeybun! Ngudda kunu yi-
man kayime djurra nawu kabimbuyindi kore
kukange ngadberre!
3 Ngad ngundimarneyolyolmi kunwok kun-
mak ngudberre, dja wanjh ngurriyimerranj
Christ nuye. Wanjh bininj birriwern bu
kuhni ngundiwobekkan, wanjh yiman kayime
kabirribimngeybun kunwok nawu Christ bim-
bom. Yuwn bu bimbuyindangimeninj kore
djurra, dja yuwn bu kore manwarddebalabala.
Dja God nawu karrarrkid munguyh, wanjh
bimunkeweng nuye Namalngmakkaykenh ba
kabimbun kunwok nuye kore kukange ngud-
berre.
4 Ngadkunu kunmekbe ngarriyimeng, dja minj
njalekenh ngadberre. Wanjh kore Christ ngad
ngarribekkarren ngarriyawarren kore God.
5 Ngad kuninjkunu minj ngarrimarnekurduy-
ime nuye God bu djal ngalengman. Ngad
minj ngarriweleng kore ngarridurrkmirri, dja
wanjh nungka kahdurrkmirri munguyh kore
ngad ngarrimarnedurrkmirri.
6 Nungka kanmarnbom ngadberre ngarrikur-
dumakmen ba bu ngarrimarnedurrkmirri kore

kunwokkerrnge wokkurrmerrinj. Kuninjkunu kunkerrnge kunwok minj mankarre manbu kabimbuyindi, dja nungka nuye Namalng-makkaykenh wanjh kanwon maninjmanu kun-wok. Manbu bimbuyindanj mankarre makka kamkan kundowikenh! Dja nawu Namalng-makkaykenh wanjh kanmalngmimbiwon.

Bu God Kakurduyime Kunkerrngehkenh Nuye 2 Corinthians 3:7-11

7 Ngurriburrbun bu God kerrngehkenh biwong Moses manbu mankarre bimbuyindanj kore manwarddebalabala. Dja kumekbe bolkyimi God kukbukkarrinj nuye namakmak duninjh. Kaluk bu Moses nang, wanjh nuye kunkeb wern-hwaydi, dja bininj nawu Israel benkebmawah-meng wanjh minj birriwernhkebnayi, kaluk-burrk yerrekah bu minj kebbameninj. Mah, wanjh ngurriburrbu bu maninjmanu mankarre kumkang kundowikenh, dja bonj, God biwong bu namakmak duninjh dorrengh! [Exodus 34:29]
8 Kaluk bu Namalngmakkaykenh karrurrk-mirri dja yuwn bu kore mankarrekare, wanjh kunu nadjalwernhmakmak duninjh!
9 Maninjmanu mankarrekare kandjadme bin-inj kore kunwarrekenh karrikarrme, dja wanjh karridowe. Dja bonj, God kanwong maninjmanu mankarrekare dja nuye namakmak nuye dor-rengh. Dja wanjh bolkkime wanjh God kanwon Christ nawu kanmarnbun bininj bu karrimak kore God, wanjh karrinan kunkimukkenh kund-jalmakmak duninjh God nuye, dja kayurrhke manbu mankarekenh mankarre.

10 Manmekbe mankarrekare wanjh manmak-
mak, dja bolkkime wanjh karrulkarreyawar-
rinj, bu karrinan mankerrnge manbu kad-
jalwernhmakmak duninjh manbu kahyurrhke
manbu mankarrekenh.
11 Bu maninjmanu mankarrekare kumwam
kunwernhmakmak dorrengh bu djal waken,
dja djalyakminj. Bolkkime manbu manker-
rnge kumwam dja kadjaldi munguyh munguyh,
wanjh kadjalwernhmakkaykenh duninjh dja
minj kayakmen.

God Nawu Namalngmakkaykenh Kanmarnbun 2 Corinthians 3:12-18

12 Mah, wanjh. Bu ngad karriburrbun bu
woybukkih duninjh God kanmarnedjare, wanjh
minj mak karriyawoyhkele.
13 Ngad minj karrirohrok nawu Moses bu
kebbamibami. Wanjh mahni kunmakmak djahd-
jalyakmeni dja wanjh Moses minj djareniwirrinj
bininj nawu Israel benkebmawahmeng birrinayi
bu balngurdmeng kore kebbami. Kunmek-
bekenh kunu nungka kebbarrkburrinj manbur-
rbawi. [Exodus 34:33]
14 Kaluk bedda birrimayalidubbeni dja wanjh
bolkkime bedda minj kabirridjalmenmenbekkan
bu kabirribekkan kore kabimbuyindi kunwok
manbu God benmarneyingkihwokkurrmerrinj
bedberre, mahni mankarrekare. Minj kabirri-
mayalimarnburren, dja nadjalkudji nawu Christ
kabenmayalibayhke bu kabirribelbmerren nuye
dja med, minj birribangmebelbmeninj.
15 Kunmekbekenh bolkkime bu bedda kabir-
ribimngeybun mankarre manbu Moses bimbom,

wanjh minj kabirriwernhmang, dja yiman kayime kabirrimayalibarrkbuyindi.
16 Dja ngaleng, bu nangale bininj kaborledkerren dja kabimunkekadjung nawu Kawohrnan Rowk, manmekbe manbu kahmayalibarrkbuyindi wanjh kayakmen ba bu kamayalimakmen.
17 Nawu Kawohrnan Rowk nakka wanjh Namalngmakkaykenh. Dja kore Namalngmakkaykenh nawu Kawohrnan Rowk nuye kamre kahdi bininj nuye kukange, wanjh kabibebke nahni bininj nawu yiman bongdibongdibeh ba bu karengehre kamak rowk.
18 Wanjh kunu kadberre kunkeb minj mak karriyawoyhbarrkbuyindi. Bininj bu kandinan wanjh kabirrinan nawu Kawohrnan Rowk nuye kunwernhmakmak kunkimukkenh manbu kanwong. Nungka wanjh kanmarnhmarnbun walakkihwalakkih bu karriyimerran karrirohrok nungka, kunmakmak kunkimuk nuye dorrengh. Kuhni rowk Kawohrnan Rowk kahkurduyime, dja nakka nawu Namalngmakkaykenh.

4

God Kawolkan Kore Kukange Kadberre
2 Corinthians 4:1-6

1 God kankongibom dja wanjh kanwong maninjmanu kadberre bu karridurrkmirrikenh. Wanjh kunu ngad yuwn bu karrikangewarremen dja karrimarrkbaworren.

2 Dja ngadkunu karrimirrkborledmeng dja
karribawong kore karriyimi manmolk dja kun-
yemi dorrengh. Minj kuhni karriyawoyhkur-
duyime. Mak ngad minj karrikurren, dja minj
mak karriwokbuyikawon kore kunwok nuye
God. Kunu burrkyak! Ngad kunu karrben-
bukkabukkan bininj manbu djal kunwoybuk ba
bu bedda kabirriburrbun kore kanjdji kukange
bedberre bu ngad karrimak bininj nuye God.
3 Kaluk yikahwi bininj minj kabirrimenmen-
bekkan maninjmanu manmakkaykenh kunwok
manbu ngad karrihyolyolme. Wanjh kawar-
lkkayindi bedberre birrimekbe bininj nawu
kabirriyakayakmen.
4 Birrimekbe bininj wanjh minj kabirriwoy-
bukwon God, dja god nayahwurd bedberre
nawu bolkkimekenh karrurrkmirri kondan-
jkunu kurorre, wanjh kabenmayalidubbewon,
dja minj kabirrinan kore manmakkaykenh kun-
wok kahwolkayindi. Manbu manmakkaykenh
kunwok kabiyolyolme kunmakmak nuye Christ,
nawu nungka kabenedjalrohrok duninjh nawu
God.
5 Ngad kuninjkunu minj karrikarrme ngad-
man ngadberrekih, dja ngaleng ngarrihdjalmule-
wan bu Jesus Christ nungka nawu Kawohrnan
Rowk. Wanjh kunmekbekenh ngad kunu ngudda
bihmarnedurrkmirri kore nuye Jesus.
6 Bu kerrngehkenh duninjh God yimeng,
“Wardi bolkwolkayinda bolkbamen kurobbe
kore kahbolkmunundi!” [Genesis 1:3] Nahni
nadjalkudjiwi God kanmarnewolkang kore
kukange kadberre, ba bu karriwernhburrbun

bu God wanjh nawernhmakmak duninjh, dja kawaralbukkarren bu karrinan kore kukeb nuye Christ.

Kunburrk Kadberre Wanjh Karrowen
2 Corinthians 4:7-15

7 God wanjh kankangebarlkeng nuye kunmak-
mak kunkimuk dorrengh. Dja ngad wanjh
djalyeng! Yiman yerrih bu God kurrmeng nuye
kunmakmak duninjh kore ngalng djabirlana bu
kahdahkendi. God kuhni kurduyimeng kad-
berre, ba bu bininj rowk kabirrinan djal nuyekih
kundulkarre duninjh, dja minj kunu ngadbeh.
8 Ngad wanjh karrikarrme kunyid kunwern
dja kandjokkohme kadberre, dja med, minj
kandjalberelhmeninj. Ngad minj karriwern-
hburrbun bu baleh karrikurduyime, dja ngaleng
yuwn bu karrimarrkbaworren kore karrikange-
warremen.
9 Dja mak bininj kandidjuhbun, dja God
nungka minj kanbawon kadberre. Dja mak
yika kandikukburriwe bu karrimankan, dja med,
minj kandibularrbun.
10 Bu kunbarnangarra rowk ngad karribad-
kanjbabang munguyh kore kuburrk kadberre
dja yikahwi ngad karridowen, ba bu bininj
rowk kandinan dja kabirriburrbun kore Jesus
warridj doweng. Dja kandinan ngad nawu
karridarrkiddi, dja karrikurduyime kore Jesus,
wanjh kunu kabirriburrbun bu nungka karrar-
rkid warridj.
11 Yikahwi ngad wanjh birriwarre bininj kan-
didarrkidmang dja karribun karridowe. Kuhni

kanmarnekurduyimerran kore kuburrk kadberre ba bu Jesus kakebwaraldangen bu karribalhdowen. Ngad wanjh karridowe, dja nungka wanjh kahdjaldarrkid.

12 Yoh, wanjh kundowikenh kahdurrkmirri manbu kanhbun ngadberre, dja manu kundarrkid kahdurrkmirri kore kukange ngudberre.

13 Manekke bimbuyindanj kore djurra nawu Bible, kayime, “Ngaye ngawoybukwong God, wanjh kunmekbekenh kunu ngayolyolme.” [Psalm 116:10] Ngad bolkkime wanjh karrirohrok kore karriwoybukwon, wanjh kunu ngad karridjare karriyolyolme.

14 Yoh, karriburrbun bu God birrolkkayhweng Jesus nawu Kawohrnan Rowk kore dowengbeh, dja nungka kaluk kandolkkayhwe kadberre kore Jesus dorrengh. Kaluk nungan kanmirndemornname kadberre ngudda dorrengh, wanjh ngad kaluk karridjarrkdi kumirrk nuye.

15 Kundjalwern kuninjkunu rowk wanjh ngudda ngudberre kurduyimerranj. Dja God kabenmarnedjare birriwern bininj, dja kawarlahmen dja birridjalwern bininj kabirriburluburlume nungka nawu nawernhmakkaykenh duninjh kore kabirridi yiwarrudj dja mak kabirrimanjmanjbun.

Yuwn Bu Karrikangewarremen Dja Karrimarrkbaworren

2 Corinthians 4:16-18

16 Kunmekbekenh kunu wanjh ngad yuwn mak karrimarrkbaworren. Kunburrk kadberre, wanjh kakaremen dja karringudjyawarren. Dja

kore kukange kanjdji kadberre, wanjh God kanhdjalkangekerrngehme kunbarnangarra rowk.
17 Ngad karridjalwohmang kunyid bu djal bolkkimekenh, dja bu bolkkime kunrayek kanwarrewon, wanjh djalwob! Wanjh maninjmanu bolkkimekenh kunyid kanhdjalkan kadberre kore kunwernhmak duninjh nuye God, kore karridi munguyh munguyh.
18 Wanjh karrihkokokyirri bu karrihbolknan djarreh, dja yuwn bu karrinan nawu kondah kurorrebeh. Karriwernhnan nawu bininj minj kabirrinan kondah kurorre. Yehyeng nawu kondah kurorrebeh, wanjh kayakayakmen, dja nawu minj bolkkime karrinan, wanjh kahdjaldi munguyh munguyh.

5

Kaluk Bu Karridi Kore Heaven
2 Corinthians 5:1-10

1 Ngad karriburrbun manbu kadberre kunburrk makka yiman kayime kunrurrk kore karridjalwohni waken kondanjkunu kurorre manbu kaluk kayakmen. Bu kunmekbe kayimerran, God nungan kahkarrme kunrurrk kadberre manbu minj bininj birrirurrkmarnbuyi. Dja mahni kunrurrk kadjaldi munguyh munguyh kore heaven.
2 Wanjh bolkkime ngad karrikayhme kunnjilngwarre dorrengh kore kondanjkunu kurorre karrihni. Ngad ngarridjaldjare God kankan ba karriyo kore kunred heaven.

3 Wanjh kunu nungan kankukdjongbun kad-
berre wanjh minj mak munguyh karrikuklar-
rkdi.
4 Bu yiman ngad bolkkime karrihni kun-
darrkid kunburrk, wanjh karrihngorrkan kun-
warre, kunmekbe kunu ngad karrikayhme. Kar-
ridjare karrire kore heaven. Wanjh kuninjkunu
kondahbeh kunburrk kaluk karrowen, dja karri-
darrkidkerrngehme kore heaven.
5 Kumekbe wanjh God kadjare kakurduyimer-
ran kadberre. Nungka kanyingkihmarnbom
bu kuhnikenh. Dja nungka kanyingkihwong
kadberre Namalngmakkaykenh nuye ba bu kar-
riwernhburrbun kunwoybuk dorrengh kore yer-
rekah bu kanmarnekurduyimerran.
6 Wanjh kunmekbekenh kunu ngad munguyh
karrikangemak kore karriburrbun woybukkih
duninjh ngad djal waken karrihdjalwohni kon-
danjkunu kurorre bu karrihdarrkiddi kore kad-
berre kunburrk, dja ngad kunu djarreh karrihdi
nuye nawu Kawohrnan Rowk.
7 Minj karridarrkidnan bolkkime kore kun-
burrk karrihni, dja med, karridjalwoybukwon
nungka.
8 Wanjh ngaye ngayawoyhyime, yoh, karriw-
ernhwoybukwon. Ngad karridjaldjare bu karrib-
awon maninjmanu kunburrk dja karridjarrkyo
munguyh kore nawu Kawohrnan Rowk.
9 Wanjh kunmekbekenh karriwernhrohrokme
bu karrinjilngmarnbun God bu kondah karrihni
kore kunburrk, dja nuk bu karribawon manbu
kunburrk.
10 Kaluk ngad karridjalwernkenh rowk

karridolkkarren karridi nuye kumirrk Christ dja kanbebbehdjadme kadberre kore baleh karrikurduyimi kore kunburrk, bu kunwarre dja nuk kunmak karrikurduyimi, dja nungka wanjh yiman kanbebbehkarremulewan kore kunmakkenh dja yika kunwarrekenh kadberre.

God Kadjare Birriwarlahkenh Bininj Bu Kabirrikangeborledkerren Kore Nungka

2 Corinthians 5:11-17

11 Wanjh ngad ngarrikengehme nawu Kawohrnan Rowk, dja mak ngarriburrbun kore baleh kakarremenmenyime. Wanjh kunmekbekenh kunu ngarrirohrokme bu ngarrbenmayalimarnbun bininj rowk ba bu bedda kabirrikengehme warridj. God kanburrbun bu ngad baleh ngarrihyime, dja ngaye ngadjare ngudda bu kandimakwan kore kanjdji kukange ngudberre.

12 Ngad kunu minj ngarrihyawoyhburlumerren ngadmandeleng kore ngudda ngudberre, dja burrkyak. Dja ngad bihmarneyime ngudberre ba bu kandimakwan ngarriweleng. Kaluk ngudda ngurrbenwokmang bininj nawu kabirridjalkuknan kore kunburrkkenh kore kabirriburlumerren, dja minj kabirriburrbun kunmayali kore kanjdji kunkange.

13 Yoh, dja yikahwi kabirriyime bu ngad ngarrimayaliyakmen dja ngarribengwarr! Bonj, bu woybukkih, wanjh kunukka kore God nuye. Dja bu ngad karrikarrme mandjad kunmayali, wanjh kunukka ba bu bihbidyikarrme ngudberre.

14 Kuhni ngayime. Kaluk ngad karriwernhburrbun Christ kandjalmarnedjare, dja kunmekbekenh kunu karrikurduyime kore nungka kadjare. Minj kunbuyika karridjare. Ngad karriwernhburrbun nungka nadjalkudji doweng kadberre rowk, wanjh kamenyime bu ngad karridjalwern karridowerrinj warridj.
15 Nungka wanjh doweng kadberre karriwarlahkenh bininj rowk ba bu nawu kabirrihdjaldarrkiddi bininj wanjh minj munguyh kabirrikurduyime kore djal bedman bu kabirridjare. Dja birridjaldjaremen bu kabirridjalwokmang nungka nawu doweng bedberre, dja nawu God birrolkkayhweng kore dowengbeh.
16 Wanjh kunu bolkkime ngad yuwn mak karriyawoyhburrbun yiman kondanjkunubeh bu karrbennan bininj rowk. Ngad korrokoni karrimayaliwarreni, yiman bu kondanjkunu kurorrebeh, dja minj karriwernhburrbuyinj nawu Christ. Dja bolkkime burrkyak.
17 Dja wanjh bolkkime, bu nangale bininj kabenebelbmerren nawu Christ, wanjh God kabimarnbun bu kayimerran nakerrnge duninjh. Nawu nakareni bininj wanjh yakminj; nungka wanjh nakerrnge duninjh.

God Kabularrbun Kunyid Manbu Kanyarlarrkeng Ngad Bininj Dja Nawu God

2 Corinthians 5:18-21

18 Kuhni rowk wanjh kumwam kore Godbeh. God wanjh kanbelbmeng kore Christ dja kunu kanmarnbom ngad nawu karriyidkoni nuye God ba bu karriyimerranj nuye djawirna duninjh.

Dja marnbom kunmodmikenh kore ngad dja nungan naweleng. Wanjh God kanwong ngad bu karrbenmarnbun birribuyika bininj ba bu bedda warridj kabirriraworren nuye bu kunmodmikenh dorrengh.

19 Ngayime bu God bimarnedurrkmirri kore bimarneni Christ, ba bu kurrmeng kunmodmikenh nuye kore birriwarlahkenh rowk bininj dja kore nungan naweleng. Bu karribelbmerren nawu Christ, wanjh kunu God minj kanmarneburrbun ngad bininj kore kunwarrekenh. Dja nungka wanjh kanwong kadberre maninjmanu manmakkaykenh kunwok manbu kayolyolme bu karriraworren nawu God, kunmodmikenh dorrengh.

20 Wanjh ngad kunu Christ kanmunkeweng bu karrire karrbenmarnemulewan nuye. Bu karrimulewan, wanjh bininj kabirribekkan nuye kunwok bu kayime, "Ngundiwernhmarrkdjawan ngudberre bu Christkenh. Ngurrimdurndeng kore God bu ngunmarnbun djawirna duninjh nuye!"

21 Kaluk Christ minj kurduyimeninj kunwarre, dja God bimarnbom nungka bu ngorrkang kadberre kunwarre dja kunmekbekenh God biwarrewam, ba bu ngad nawu karribelbmerren Christ wanjh karriyimerran bu God kanmakwan kore nuye kundjalmak.

6

Bu Karrikangeborledmen Bolkkimekenh
2 Corinthians 6:1-2

1 Ngad wanjh bimarrkdjawan ngudberre bu
bolkkimekenh. Ngad karridjarrkdurrkmirri
rowk, God dorrengh, kunmekbekenh ngad bi-
marrkdjawan ngudberre, yuwn bu ngurribar-
lanhmang kunmakmak God nuye ngurrikarrme.
Nungka wanjh ngunwernhkongibom dja yuwn
ngurrimarnbun bu djal burudjang.
2 Ngurriburrbun bu God yimeng, “Bu kun-
mekbe bolkyimi ngaye marnedjareni ngudberre,
wanjh ngaye ngabekkang ngudberre. Dja kun-
mekbe bolkyimi wanjh ngaye ngehkeng ngud-
berre.” [Isaiah 49:8] Wanjh ngaye marneyime
ngudberre bu kabolkyimerran! Bolkkime, djal
bolkkime duninjh, God kanmarnedjare, dja kun-
barnangarra nuye kore kanngehke.

*Paul Yolyolmerrinj Bu Kunrayek Duninjh Bi-
marnebebmeng*

2 Corinthians 6:3-13

3 Bu ngarrimarnedurrkmirri God, wanjh yuwn
bu yiman ngarrbendengedong bininj nawu
kandibekkan. Dja mak ngarridjare ngarridur-
rkmirri bu djal mandjad ba bu bininj nawu
kandikurdunan wanjh minj kandikewkme dja
wardi kabirriwokwirrihme kore ngarriyolyolme.
4 Wanjh kundjalbuyika ngarriyime. Bu
ngarridurrkmirri wanjh munguyh ngarrben-
marnebukkarren birribuyika bininj ba kabir-
riburrbun bu ngad wanjh woybukkih ngarridjal-
marnedurrkmirri nawu God. Ngayime ngarrih-
mang kunwern kunrayek kunyid, kore kadjalw-
ernhkarrerayek, dja kundjalwernkimuk kahkar-
reyo, dja bonj, bu ngarrinjilngwarremen, ngad

minj ngarrimarrkbaworren kore ngarridurrk-
mirri.
5 Ngad kunu kandibun dja kandikukburriwe
kururrk ngarrirurrkkenhdangen. Bininj nawu
ngandiwirrihme wanjh kabirrimirndemorn-
namerren ngadberre dja ngandimarnekayhme.
Ngad ngarridurrkmirri kunrayek dja
minj ngarringehme, mak yika ngad minj
ngarrikodjkeyo mak ngarridi manmeyak.
6 Ngad woybukkih ngarridjalmarnedurrkmirri
nuye God dja karridjalkurduyimi kunmak. Ngar-
rbenburrkburrkbekkan bininj rowk. Ngad
wanjh ngarrbenkongibun, dja ngarrbendjal-
madbun, mak ngarridurrkmirri kore Namalng-
makkaykenh, dja woybukkih ngad ngarrben-
marnedjare birribuyika bininj.
7 Ngarrimulewan bu kundjalwoybuk, dja ngar-
ridjaldurrkmirri God nuye kundulkarre dor-
rengh. Minj ngarrbenbun bininj, dja ngaleng
ngarrbenbengdayhke kore God kadjare kaben-
makwan kore nungka. Dja bu bedda kabirrid-
jare kanbun, wanjh bonj, ngarrbenyawoyhbeng-
dayhke kore God kadjare kabenmakwan.
8 Yika bininj kandimakwan ngadberre, mak
birribuyika kandiwelengname ngadberre. Bir-
ribuyika bininj kandimarnewokdi kabirriyime
kunwarrehwarre ngadberre, dja birrimirnde-
buyika kunmak kandimarnewokdi. Ngad wanjh
ngarrihdjalmulewan bu kunwoybuk duninjh,
dja bonj, yikahwi bininj kandidjalkowe.
9 Birriwern bininj kandiburrbun rowk,
dja yikahwi wanjh minj kabirridjare
kandibekkabekkan. Ngad yiman ngarrihdowen

yerreh, dja kunu ngarridjaldarrkiddi. Ngad kandikukmorroy, dja minj kandibuyi bu kandikukburriwemeninj.

10 Yikahwi wanjh ngarriwernhnjilngwarre, dja ngad kunu munguyh ngarridjalburlume nawu God. Ngad yiman ngarrimarladj, dja ngarrbenmarnbun birriwern bininj bu yiman kabirrikukenmen. Ngad minj njale ngarriwernhkarrme, kunu woybukkih ngad ngarrikarrme yehyeng rowk.

11 Kandibekka ngudda bininj nawu ngurrihni kore Corinth nawu bimarnedjare! Bonj, ngad wanjh bimarneyimeng kunwern kore kanjdji kukange ngadberre, dja ngarridangmarrhmey ngadberre kukange ngudberre.

12 Minj bibawon ngudberre, dja bidjalmarnedjare munguyh, dja njalekenh ngudda minj kandihmarnedjare ngadberre?

13 Ngaye marneyime ngudda ngudberre bu ngudda yiman ngardduk wurdwurd. Ngurrikurduyimen yiman ngad bu ngarrikurduyimeng. Ngayime ngurridangmarrhmarrimen ngudberre kunkange kore ngad.

Yuwn Bu Karribelbmerren Bininj Nawu Minj Kabirriwoybukwon Jesus Christ

2 Corinthians 6:14-18

14 Ngudda minj ngurrirohrok bininj nawu minj kabirriwoybukwon Jesus. Dja yuwn mak ngurriraworren birrimekbe bininj bu ngurridjarrkdurrkmirri. Nawu kunmak dja kunwarre, nanu minj kabirriraworren. Manbu kabolkwolkan dja manbu kunkak minj kabeneraworren.

15 Minj nuk Christ kabenewokmarnburren
nawu Namarnde Duninjh?* Ngudda nawu
ngurriwoybukwon Jesus, wanjh njale ngurridjar-
rkkarrme bininj nawu minj kabirriwoybukwon
Jesus?
16 Kunrurrk manbu temple, kore bininj kabir-
rimarneboddan God, wanjh minj kakarrme idols
yiman gods kukkilehkilelh manbu kabirrimarne-
boddan bininj nawu kunbuyika duninjh kabir-
riwoybukwon. God nawu kahdarrkid munguyh
munguyh wanjh kanmirndekurrmeng kadberre
bu karriyimerranj yiman kayime Temple nuye.
Ngurriburrbun bu God nungan yimeng, "Ngaye
ngarridjarrkni ngardduk bininj, dja ngarridjar-
rkre bedda dorrengh. Dja ngaye bedberre God,
dja bedda ngardduk bininj." [Leviticus 26:12;
Jeremiah 32:38; Ezekiel 37:27]
17 Dja mak nawu Kawohrnan Rowk yimeng,
"Ngurrbenbawo birrimekbe bininj dja ngur-
rikuklarlmarrimen! Yuwn ngurrikarrme njale
nawu minj bele, kunu ngaye wanjh kimang
ngudberre." [Isaiah 52:11]
18 Dja mak nawu Kawohrnan Rowk nawu
Narrulkarrekimuk yimeng, "Ngaye ngudberre
kornkumo dja ngudda ngardduk bebeywurd dja
ngalbebeywurd." [2 Samuel 7:14; Isaiah 43:6]

7

*Paul Benmarrkdjawan Bininj Nawu Kaben-
marnedjare*
2 Corinthians 7:1-16

---

* **6:15** Kore Greek kayime Belial, dja nakka kangeyrohrok "Satan".

1 Ngardduk karridabbolk nawu ngaye marnedjare, ngad karrihkarrme kore God kanberrebbom. Wanjh ngadkunu karrimarnburrimen ngadmandeleng dja karriwe yehyeng rowk nawu kankangeburlerriwon, dja mak njale manbu kanhmarnbun bu karriyime kunwarre. Ngad kab karrirohrokmen bu karriyimerran karrikukdjamunnin kore karrikengehme nawu God dja wanjh karridjalwokmarrkmang nuye.

2 Ngad ngarridjare bu ngudda ngurridangmarrhmarrimen ngudberre kunkange kore ngad. Ngurriburrbun bu ngad minj kunwarre ngarriyimeninj nuye nangale kore ngudda, dja minj nangale ngarriwarrewoyi, dja minj nangale mak ngarrikaybuyi kore ngarrikowimeninj. Burrkyak.

3 Ngaye ngahyime kuhni dja minj djuhbun ngudberre. Ngaye marneyimeng ngudberre kunyungkih bu ngad bimarnedjare ngudberre kunkimuk ba bu karridjarrkdarrkid mak karridjarrkdowe.

4 Ngaye wanjh burlume ngudberre dja makwan bu mulewan ngudberre. Ngudda kandiwernhnjilngmarnbom kore kunyid nganmarnewernmerrinj, kunrayek dorrengh. Dja bonj, ngaye ngadjalwernhmarrmarr duninjh!

5 Bu ngad ngarribebmeng kunred Macedonia, ngad minj ngarringehmeninj. Ngarringalkeng kunwern kunyid kanwakbuyinguneng ngadberre. Ngad ngarriburreni kuberrkkah birribuyika bininj, dja ngarrikeleni kore kanjdji kukange ngadberre.

6 Dja God nawu kabennjilngmarnbun nawu
birrinjilngwarre bininj, wanjh kannjilngmarn-
bom ngadberre bu nawu Titus kumwam. Ngad
wanjh ngarribalnjilngmakminj.
7 Dja mak Titus ngunmulewam ngudberre bu
ngudda ngurrikangemarnbom nungka, dja bu
kuhni ngundiwobekkang, wanjh ngad ngarribal-
njilngmakminj. Dja mak Titus yimeng bu ngudda
ngurridjare wernkih bu karriyawoyhnahnar-
ren, dja bu ngurridjare kandiyime bu kandi-
marneyakwarre ngayekenh. Dja mak yimeng
bu kandimakwan bu kandiyolyolme. Wanjh
bu ngaye ngabekkang kuninjkunu rowk, ngaye
ngadjalwernhnjilngmakminj.

8 Yiman bu ngardduk nayungkih djurra ngun-
njilngwarrewong ngudberre, wanjh bonj, minj
mak ngakongiburren kore ngabimbom. Bu ker-
rngehkenhni nganjilngwarreminj, yiman marn-
bom ngudberre bu ngurrinjilngwarreminj bu
djal kundedjdjumbungkenh.
9 Ngaye nganjilngwarreminj bu marnbom
ngudda ngurrinjilngwarreminj! Dja bolkkime
wanjh nganjilngmakminj bu kuhnikenh ngudda
kunkongi ngudberre wanjh ngunmarnbom
ngurrikangeborledkerrinj, dja wanjh kamak
rowk. Ngudda ngurrinjilngwarreminj kore
nungan God djareminj. Wanjh kunu minj
ngurrikanjbabang kore ngadbeh, dja burrkyak.

10 Kaluk ngurriburrbun bu kuhnikenh. God
kadjare bininj rowk kabirrihnjilngwarremen ba
bu kabenkangeborledke dja kabenngehke kore
kunwarrekenh bedberre. Dja karrinjilngmak

bu kumekbe. Kunbuyika duninjh bu karridjal-
njilngwarre kore kondanjbeh kurorrewaken, dja
kuhni wanjh kankan kore kundowikenh.
11 Ngurrikangenarrimen! God ngunwong
kunnjilngwarre, dja njalehkenh? Nungka
ngunmarnekurduyimeng ba bu ngurridjaldjare
ngurrikurduyime kundjalmak ba bu nungka
ngunmakwan. Kunmekbekenh ngudda
wanjh bolkkime ngurrikangeyiddung dja
ngurrimarnekelemen nungka. Ngudda
ngurrikangewurlhmeng, dja ngurrimarnekur-
rmerrinj nuye, dja ngurridjare bu ngurrbendung
bininj nawu kabindiwarrewon birribuyika! Yoh.
Ngudda ngurriweleng wanjh ngurrimungukenh
kore kumekbe ngunmarnekurduyimerranj
rowk.
12 Dja njalekenh ngaye ngabimbom
namekbe nayungkih djurra? Ngaye minj
ngabenmarnebimbuyinj berrewoneng bu
nungkakenh bininj nakudji nawu yimeng
kunwarre, dja nabuyika bininj nawu
biwarrewong. Burrkyak, dja ngabimbom
ngudberre ba bu ngurriwernhburrbun bu
woybukkih kandimarnedjare bulkkidj duninjh
ngadberre, dja mak ngurriburrbun bu God
kankangenan kadberre rowk kukange.
13 Kunmekbekenh kunu ngad ngarrinjilngmak-
minj. Dja mak bu ngarrinang nungka Ti-
tus bu djalnjilngmakni kore ngudda ngurrikan-
gengehkeng nuye, wanjh ngad warridj ngarrin-
jilngmakminj.
14 Bu ngaye mulewam ngudberre bu Titus
nganewokdi, wanjh burluburlumeng ngudberre

bu kunkimukkenh, dja ngudda ngurribukkarrinj nuye dja wanjh kaburrbun bu ngaye ngayimeng kunwoybuk. Ngad wanjh ngarridjalyime bu djal kunwoybuk bu ngundimarneyime munguyh, dja bu ngundiyolyolmeng kore Titus ngarriwokdi, wanjh ngarridjalyimi kunwoybuk dorrengh.

15 Titus wanjh nunganwali ngundjalmarned-jare dja kawernmerren. Nungka kaburrbun bu kerrngehkenhni ngudda ngurrikimey, dja bu ngurribekkabekkang, wanjh ngurrikeleni dja ngurrikukdeldelmi dja wanjh ngurriwokmarrk-mey kore nungka ngunbukkabukkang.

16 Mah. Wanjh ngadjalnjilngmak duninjh bu kunmekbekenh kunu ngaye wanjh ngawern-hburrbun ngudda ngurridjalmak bininj.

8

Bu Karriyurrhkerren Kore Karriweykar-renkenh

2 Corinthians 8:1-15

1 Mah, nawu karridangerrinj, ngad ngarrid-jare ngudda ngurriburrbun manbu kunmakmak rowk God benwong bininj nawu yiwarrudj bed-berre nawu kabirrihni kunredbubuyika kore kubolkkimuk Macedonia.

2 Bedda wanjh birrikarrmi kunrayek kunkimuk dja benrohrokmeng bedberre wernkih duninjh. Bedda warridj wanjh birridjalmarladj duninjh. Dja kunu, bonj, bedda wanjh birridjalnjilngmakni dja mak birridjalweymak duninjh bu kunwern bindikukwoni birribuyika bininj.

3 Ngaye woybukkih marneyime bu bedda minj
birrikukenni, dja bonj, bindidjalwong kunwern.
Minj nangale bendjurrkwoyi, djal bedman bir-
rikurduyimi.
4 Kaluk bedda kandidjawadjawam ngadberre
dja birridjaldjareni bu ngarriyikadjurrinj bu
ngarrbenbidyikarrmeng nawu God nuye bininj.
5 Bedda wanjh birrikurduyimi bu djal kun-
mak dja ngandinjilngmarnbom ngad kore ngar-
rikangebarrhmeng. Bedda kerrngehkenhni bir-
rikurrmerrinj werrk kore nungka nawu Ka-
wohrnan Rowk dja mak yerre wanjh birrikur-
rmerrinj kore ngad. Kunmekbe kunu rowk kore
God djareminj.
6 Titus nungan nayungkih bu durrkmirri
kore kunmekbekenh. Dja wanjh ngarrimarrkd-
jawam bu ngunbidyikarrme ba bu ngurriyak-
won kore kerrngehkenhni nungka ngurridedjd-
jingmey. Kuhni wanjh kunmak bu ngurrikur-
duyime kunkongi dorrengh.
7 Ngudda wanjh ngurrbenyurrhke birribuyika
kore kunwernkenh. Ngurrbenyurrhke rowk
kore ngurriwoybukwon nawu God, dja mak
bu ngurrihmulewan nuye kunngudj dorrengh,
dja mak kore ngurriburrbun kunwern, dja
kore ngurridurrkmirri wernkih duninjh, dja
kore kandimarnedjare ngadberre. Mah, wanjh
bolkkime ngurrimarnburrimen bu ngurriwern-
weymaknin dorrengh kore ngurrbenkukwon
nawu birrimarladj bininj nawu God nuye.
8 Ngaye minj ngawokrayekworren ngudberre
bu wokwon ngudberre. Dja ngaye ngadjald-
jare nan ngudberre bu woybukkih ngurrben-

marnedjare birribuyika bininj. Yikahwi birribuyika nawu karridangerrinj wanjh ngokko bindikukwoni kunwern nawu birrimarladj bininj, dja kunubewu ngudda wanjh ngurrbenkukwon kundjalwern duninjh!

9 Ngurridjalburrbu bu Jesus Christ nawu Kawohrnan Rowk bu kanwernhkongibun! Nungka wanjh nawernhkukenni, dja bonj, nungka marnburrinj marladjminj, dja kunmekbekenh kunu nungka kukmarladjworrinj ngudberre ba bu ngudda ngurriwernhkukenmen.

10 Kuninjkunu ngaye bu ngahburrbun ngudda ngurrikurduyime bu kunmakkenh. Ngurriburrbu mandjewkbuyika bu ngudda wanjh ngurridjalyungkih ngurrbenkukwong. Dja mak ngudda ngurriyungkihni bu ngurridjareni ngurrbenkukwoyi.

11 Mah, wanjh bolkkime ngurriyakwo manbu manmekbe ngudda ngurridedjdjingmey kore ngurridjareni. Ngurrbenwo manbu ngurrikarrme dja kore ngurridjare.

12 Bu ngurrikarrme kunyahwurd, wanjh ngurrbenwo kunyahwurd. Bu ngurrikarrme kunwern, wanjh ngurrbenwo kunwern. Bu woybukkih ngurridjare ngurrbenwon kore kukange ngudberre, wanjh God kanjilngmak ngudberre.

13 Ngad minj ngarridjare ngudda ngurriwarreworren bu ngurrbenwon birribuyika bininj dja ngurrbenngehke, dja ngarridjare ngurribebbehkarrme ba bu ngurrirohrok.

14 Bu bolkkime ngudda ngurrikarrme nawern ba bu ngurrbenwon kore kabirridjare. Kaluk yerrekah, bu bedda kabirrikarrme nawern,

kunu bedda ngundibidyikarrme ngudda bu njale ngurridjare, wanjh kunu ngurridjalrohrok rowk.
15 Kumekbe kayimerran kore wokbimbuyin-danj kore djurra, kayime, “Nawu bininj namekbe mangimangi nawern, dja bonj, minj kundjalw-ern duninjh bu karrmeninj. Dja bininj nawu mornnameng walakkih, wanjh nanu djalkar-rmeng kore djareni, dja minj nayahwurd.” [Ex-odus 16:18]

Paul Kabimunkewe Titus Kore Corinth
2 Corinthians 8:16-24

16 Ngaye ngamanjbun God bu nungka bikur-rmeng kore kukange nuye nawu Titus ba bu ngunmarnedjare ngudberre yiman kayime ngaye marnedjare ngudberre.
17 Titus yingkihdjareminj bu ngad ngarrid-jawam nungka bu kakurduyime ngudberre. Nungka mak kadjare bulkkidj bu kamre kore ngudda, kaluk kuhni nungan nuye kunmayali bu ngunbidyikarrme.
18 Ngad wanjh ngarrimunkewe warridj nakudji nawu karridangerrinj. Nungka nawu kabirriburlume kubolkwern kore kabenmarnedurrkmirri bininj nawu yiwarrudj bedberre kore kahmulewan manbu kunwok kunmak.
19 Dja mak birrimekbe bininj birridjarrng-bom dja birrikurrmeng ba ngarridjarrkrengehre kore ngarrbenwonowon birribuyika nawu bir-rimarladj bininj nuye God. Ngad kuhni ngar-ridurrkmirri ba bu bininj rowk kabirriburlume

nawu Kawohrnan Rowk, dja mak kabirriburrbun bu ngad ngarridjare ngarrbenbidyikarrme God nuye bininj.

20 Ngad wanjh ngarridjalwernhkukmarnburren ba minj nangale kankewkme ngadberre kore maninjmanu ngad ngarrihkarrme mankimukkenh money manbu ngarrbenwon bu djal burudjang.

21 Ngad ngarrihrohrokme kunrayek bu ngarrihkurduyime mandjad kore kumirrk nuye nawu Kawohrnan Rowk dja mak kore bininj ba bu kabirriburrbun wanjh mandjad ngarrikurduyime.

22 Kunmekbekenh kunu ngad mak ngarrimunkewe nabadbuyika bininj nawu karridangerrinj bu kabirrimdjarrkre kore ngudda. Ngarrikurdunani nahni bininj kunwernkenh, dja ngarriburrbun nungka yingkihmarnburrinj bu kawernhdurrkmirri. Nungka wanjh ngunmakwan bu ngudda ngurridjare kunmak ngurrikurduyime.

23 Nawu Titus, nungka wanjh ngaye nganedabbolk kore nganehdjarrkdurrkmirri nawu bu bibidyikarrme ngudberre. Dja mak birribuyika nawu karridangerrinj, wanjh nawu yiwarrudj bedberre bininj kabindimunkewe, dja birriwern kabirriburlume nawu Christ bu beddakenh.

24 Kaluk bu kabirrimre kore ngudda, wanjh ngurrbenmarnedjarenin bedberre ba bu birriwern bininj nawu yiwarrudj bedberre rowk kore kubolkbubuyika, wanjh kabirriyime ngudda ngurrimak, yiman bu ngad ngundimakwan ngudberre.

9

Bu Karriwoybukwon Jesus Wanjh Karribidyikarrmerren

2 Corinthians 9:1-5

1 Ngaye minj ngadjare ngahbimbun ngudberre
kuninjkunukenh bu ngunbidyikarrme nawu God
nuye bininj.
2 Ngaye ngokko ngaburrbun ngudberre ngur-
ridjare ngurrbenbidyikarrme. Ngaye wanjh
mulewam ngudberre kuninjkunukenh nawu
bininj kabirrihni kunred Macedonia, bu burlumi
ngudberre. Ngayimeng, “Nahni bininj kore
kunbolk Achaia, wanjh ngokko birrimarnbur-
rinj bu birriwong mandjewk nabuyika.” Dja
bolkkime wanjh birriwern kore bedda kabirrid-
jare ngundingunjdjikan ngudberre.
3 Wanjh ngaye bolkkime ngabenmunkewe kad-
berre karridangerrinj kore ngudda bu ngun-
bidyikarrme ngurrikurduyime kore ngurridjare
bu ngurriweymakkenh. Bu ngurriyingkihmarn-
burren bu ngurriyime, wanjh kawoybukkendan
kore ngad biyingkihburlumen ngudberre.

4 Ngaye mak ngamre yerrekah bu nan ngud-
berre, dja yikahwi bininj ngarrimdjarrkre dor-
rengh nawu kondahbeh kubolk Macedonia. Bu
ngarrimre ngundingalke minj ngurrimarnbur-
rimeninj, wanjh kawarre! Ngudda dja ngaye
warridj, wanjh karridjarrkyemengalmeninj! Dja
mak nawu ngarrimdjarrkre kunubewu ngandiy-
olyolme bu kuhnikenh ngaye yingkihburlumeng
ngudberre.

5 Bonj, dja kunmekbekenh ngaye ngamarrkdjawam birrimekbe nawu karridangerrinj bu ngandimarnedokme kabirrire kore ngudda. Bedda ngurridjarrkdurrkmirri bu ngurrimarnburrimen moneykenh bu ngurriyingkihkurrme, kaluk bu ngaye ngamre yerreh. Kuhni bu ngurrikurduyime, wanjh birriwern kabirriburrbun bu ngudda ngurriweymak, dja minj ngurridjalkurduyime kore djal bininj ngundidjurrkwon.

God Ngunkukenwon Ngudberre Ba Bu Ngurrbenbidyikarrme Birribuyika Bininj

2 Corinthians 9:6-15

6 Ngurriburrbun ba ngurrimenmenbekkan kuninjkunu. Nawu bininj karrudjeng mandjalkudjikudji manmim, kaluk bu mankolhde kadjordmen wanjh manyahwurd manme kamang. Dja nawu bininj karrudjeng manwern manmim, kaluk bu kadjordmen wanjh manwern manme kamang.

7 Ngayime bu ngudda ngurriweyka bu ngurriwon ngudman bu ngurridjare kore kukange ngudberre, dja yuwn bu mak ngurribalnjilngwarremen bu ngurriweykan dja mak yuwn bu ngurriweykan kore bininj ngundidjurrkwon. Dja kuhni burrkyak. God wanjh kabenmarnedjare bininj nawu kabindiwon bu kabirridjaldjekme kore kabirrikurduyime.

8 God nungan ngundjalmarnekurduyime kunmak kunwern kore njalehnjale ngurridjare. Wanjh kunu munguyh ngurridjalmang bu kahwernmerren ngudberre ba bu

ngurrbenmarnekurduyime kunmakmak kunwern bedberre nawu birribuyika bininj.

9 Kunmekbekenh kabimbuyindi kore djurra bu kayime, “God kabenwon kunmak kunwern bu djal burudjang nawu birrimarladj bininj kore kubolkwarlahkenh rowk. Nungka wanjh kadjalkurduyime bu djal kunmak munguyh munguyh.” [Psalm 112:9]

10 God kabenwon birriwarlahkenh bininj manbu yehyeng rowk. Kabenwon manmim ba bu kabirridudjeng. Kabenwon manme ba bu kabirringun. Nungka wanjh ngunwon ngudberre manwern manmim, ba bu ngurrbenmarnekurduyime kunmak birribuyika birridjalwern bininj.

11 Ngayime bu nungka ngunmarnbun bu ngurridjalkuken munguyh ba bu ngurriweymakmen munguyh. Ngad ngarrikan nawu ngudda kandiwon bedberre birribuyika nawu karridangerrinj, dja bedda bu kabirrimang, wanjh kabirrimanjbun nawu God.

12 Kuhni bu ngurrbendjalbidyikarrme nawu God nuye bininj. Dja kunbuyika warridj. Wanjh kunu birriwern bininj kabirridjalmanjbun God.

13 Bininj birriwern ngundikurdunan kore ngurriweykan moneykenh, dja wanjh kabirriburrbun ngudda ngurriwoybukwon God. Kaluk bedda wanjh kabirriburlume God bu kuninjkunukenh bu ngurriwokmarrkmey kunmak kunwok manbu Christbeh. Ngurrimulewarren bu Christkenh, dja mak ngurriweymak kore ngurrbenbidyikarrme nawu

birridjalwern bininj. Kumekbekenh wanjh kabirridjalburlume God.

14 Dja mak ngundimarnedjare ngudberre bulkkidj duninjh, dja kabirridi yiwarrudj ngudberre dja bu kuninjkunukenh kore kunmakmakkenh God ngunwong ngudberre.

15 Mah, wanjh karridjalmanjbu God bu kanwong manbu nawernhmakkaykenh nuye, nawu minj karribayahme!

10

Paul Benbengdayhkeng Bininj Nawu Birriyolyolmi Nuye

2 Corinthians 10:1-6

1 Bolkkime ngaye Paul wanjh ngayolyolmerren dja marrkdjawan ngudberre. Ngaye ngangunjdjikan nawu Christ bu ngayime djal yalyal, dja minj mak ngaburlumerren, dja kunmekbekenh ngaye djawahdjawan ngudberre. Yikahwi ngudberre bininj kabirriyime bu ngaye ngawokweldan ngudberre bu ngamre kore ngudberre, dja mak ngakangebuk bu ngaye djarreh ngahdi.

2 Dja wanjh burrkyak duninjh. Bu ngaye ngamre wardi ngabendung birrimekbe bininj. Bedda kuhni kabirriburrbun bu yimankek ngad ngarrbenngunjdjikan bininj nawu kondah kurorrebeh. Dja ngaye marrkdjawadjawan ngudberre bu minj kandimarnbun bu ngaye ngakangebukworren dja ngabangmen bu ngamre ngabenmarnewokdi birrimekbe bininj kore ngudberre. Ngaye minj ngadjare kunmekbe ngakurduyime bedberre.

3 Ngad wanjh karrihni rowk kore kondah
kurorre bu bolkkimekenh, dja wanjh minj kar-
ridangwerren dja minj karriburren bu karohrok
yiman kayime bininj nawu kondah kunred
ngarre bu kabirriburren.
4 Bu ngad yiman karriburren wanjh kun-
buyika duninjh. Kaluk ngad nawu karrikarrme
yiman mankole manbu kakarrme kundulkarre
God nuye dja kanwon ba bu karribularrbun
kunmayali kunwarre. Ngad mak karriburriwe
kunwok manbu minj kunwoybuk.
5 Bu bininj kabirrikarrme kunmayali
kunwarre manbu kabenmarnbun bu bedman
kabirriburlumerren dja kabirriwokburriwe
nawu God, wanjh ngarrimayalibularrbun
kore kabirridjalbengkan. Ngad wanjh
ngarrbenbukkabukkan birrimekbe bininj ba
bu kabirrimayaliborledkerren dja kabirrimay-
alikerrngehmen ba bu kabirriwokmarrkmang
nawu Christ.
6 Ngad ngarriburrbun bu ngudda ngurriwok-
marrkmang Christ munguyh munguyh kore
kukange ngudberre rowk. Kaluk bu woybukkih
ngurriyime, wanjh ngad ngarrbendung yikahwi
birribuyika bininj nawu minj kabirriwokmarrk-
mang nawu Christ.

Paul Yolyolmerrinj Bu Karrurrkmirrikenh
2 Corinthians 10:7-18

7 Ngudda nawu kandidjadme, wanjh yuwn
bu ngurridjalburrbun kore kurobbe ngurrinan.
Ngurriwernhburrbun kore kanjdji. Yiddok ngur-
riyime bu ngudda woybukkih bininj nuye Christ?
Wanjh ngurriburrbu ngad mak bininj nuye

Christ yiman kayime ngudda. Mah, wanjh
ngurriyawoyhburrburrbu.
8 Yikahwi ngudda kunubewu ngurriyime bu
ngaye yimankek ngaburlumerren ngardduk,
dja bonj, ngaye minj ngayeme. Kunubewu
ngaburlumerren bu kunyahwurd bu ngayoly-
olme kore nawu Kawohrnan Rowk kanwon
ngadberre kundulkarre. Kaluk nungka kanwong
ba bu ngudda ngundimurrngrayekwon dja minj
ngundimarrkwarrewon.

9 Ngaye minj ngadjare bu kelehme ngudberre
bu kuhni ngabimbun kore djurra ngudberre.
10 Yikahwi bininj kunubewu kabirriyime,
“Paul nuye djurra bu kabimbun nakka kun-
dulkarre dorrengh dja mak nakuken, dja bu
kamre karridjarrkdi wanjh kunukka kangud-
jwarremen, dja mak bu kawokdi, wanjh djal
larrk.”
11 Nakka minj kunwoybuk. Bininj nawu
kuhni kayime, wanjh wohburrbu bu woybukkih
ngad ngarrikurduyime kore ngarriyingkihbim-
bom. Bu ngarridi djarreh kore ngarribimbun
djurra, dja bu ngarrimre kore ngudda karridjar-
rkdi, wanjh ngarrikurduyime kore ngarriyingki-
hbimbom.
12 Karrbenburrbun yikahwi bininj nawu kabir-
ringeykimukworren. Ngad minj ngarriraworren
dja minj mak ngarridjare ngarriyimerran yiman
bedda nawu birribengwarr. Bedda wanjh kabir-
rikarremarnburren kore kabirridjaldjadmerren
ba bu bedman kabirrimakwarren.
13 Dja ngad minj ngarriburlumerren munguyh,
dja ngarridjalburlumerren bu kore God ngan-

wong manbu ngarriyidurrkmirrikenh ngad-
berre, yiman kore bu ngarridurrkmirri ngud-
berre.
14 God wanjh kanwong ngadberre bu ngar-
ridurrkmirri nuye kore kerrngehkenh ngar-
rimwam kore ngudda bu ngundimarnekang kun-
mak kunwok manbu Christkenh. Minj ngar-
riburlumerrimeninj bu minj kunmekbekenh
ngarrikurduyimeninj.

15 Kuhni ngarridjalburlumerrimen bu ngad-
man ngarridurrkmirri manbu ngadberre kore
God kanwong. Dja minj ngarriburlumerrimeninj
kore birribuyika bininj kabirrikurduyime. Ngad
ngarridjaldjare bu ngurriwernhborlhme kore
ngurriwoybukwon God, dja mak bu kawernmer-
ren kore ngarriyawoyhdurrkmirri kunkimuk
kore ngudberre. Kuhni wanjh God kanwong
ngadberre, dja minj kunbuyika ngarriyime.
16 Kaluk yerrehkah wanjh ngarribalre bu ngar-
rbenmarnemulewan mahni kunmak kunwok
kore kubolkbubuyika kore bewhkah ngudberre,
kore minj nangale nabuyika karrurrkmirri. Dja
kuhni minj ngarridjare ngarriburlumerren kore
nabuyika bininj ngokko bimarnedurrkmirri God.

17 Ngurriburrbun kore kabimbuyindi bu kay-
ime, “Nangale kadjare bu kaburlumerren, wanjh
nakka bidjalburlumen nawu Kawohrnan Rowk.”
[Jeremiah 9:24]
18 Nawu Kawohrnan Rowk wanjh nadjalkudji
kabimakwan bininj, dja minj mak kabimakwan
bininj nawu nungan kaburlumerren.

11

Yikahwi Bininj Nawu Bedman Kabirringeyburren Apostles

2 Corinthians 11:1-15

1 Bolkkime ngaye bengdayhke ngudberre dja
wardi ngurriyime bu ngaye yiman ngabengwarr.
Dja bonj, djawan bu kandibekkabekkan dja
yuwn bu kandimarnedjekme!
2 Ngaye wanjh ngayimerranj yiman kayime ko-
rnkumo ngudberre, dja ngaye yiman ngaberreb-
bom nawu Christ bu ngudda ngunemarrenkenh,
yiman ngalyawk duninjh. Dja bolkkime yiman
ngakirndangen ngudberre bu ngudda ngurriy-
imerranj yiman kayime ngalwarre ngalyawk dja
Christ kunubewu kakirndangen ngudberre.
3 Ngudda yiman kayime ngalyungkih daluk
ngalbu Eve. Ngalka wanjh bidjalwokmey nawu
nayin kodjkuluwern dja bimayaliborledkeng.
Kaluk kunmekbe ngakele wardi karohrok bu
ngurribawoyi nawu Christ, nawu woybukkih
nadjalkudji ngurrimarnedjare. [Genesis 3:1-5]
4 Kuhni ngayime. Ngad ngundimarnemule-
wam bu Jesuskenh, dja ngudda ngurriwokmey,
dja mak ngurrimey nawu Namalngmakkaykenh.
Dja bolkkime ngudda kunu ngurrbenbekkan
birribuyika bininj nawu ngundimarnemulewan
nabuyika Jesus, dja mak ngurrimang namalng-
buyika kore warridj manbuyika kunwok ngur-
ribekkan. Kab njalekenh ngurridjalwoybukwon
kunwokbuyika manbu minj kunwok kunmak
duninjh?

5 Bininj nawu ngundimarnemulewam maninjmanu kunbuyika kunwok, wanjh minj bedda apostles duninjh. Wardi ngurriyime bu bedda yimankek birrikihkimuk apostles, dja bonj, minj bedda birrimak yiman kayime ngaye nawu apostle duninjh.

6 Kunubewu ngurridjare ngurrbenbekkan bu kabirriwokdi bu ngurriyime birriwokmak. Dja ngaye minj ngaborlhmeninj bu ngadjalwokmak. Dja ngaleng ngawernhborlhmeng kore kunmayali manbu kunwoybuk. Kaluk ngad ngundibengdayhkeng kunwernkah dja ngurriburrbun bu kunwoybuk ngarrikarrme.

7 Mah, dja kandibekkabekkan bolkkime. Ngamulewam God nuye kunmak kunwok ngudberre manbu minj ngurrikarremulewayi. Ngayemandeleng ngamarladjworrinj ngudberre dja marnbom ngudda ngurrikukenmen. Yiddok ngudda ngurriyime kunukka ngakurduyimeng ngudberre?

8 Nawu money kunwardde ngandikukwong birribuyika bininj nawu yiwarrudj kabirrikarrme bedberre, wanjh ngakang money nawu kunwardde kore beddabeh ba bu ngaye wanjh munguyh ngarrurrkmirri bu bidyikarrmeng ngudberre.

9 Dja bu yiman njale nawu ngadjareniwirrinj bu kumekbe karrihni. Wanjh kunukka minj warrewoyinj ngudberre bu djawahdjawayi. Kaluk nawu karridanginj bininj birrimwam kore kunred Macedoniabeh wanjh ngandiwong rowk nawu ngadjareni. Ngaye minj marrkebbuyi ngudberre kore baleh yarrkka, dja mak minj

mak bolkkime djanwohme.
10 Yoh. Ngaye ngaburlumerren bu kunmekbe
ngakurduyime ngudberre. Minj nangale nawu
walembeh kore kunred Greece ngangurdke bu
ngaburlumerren kuninjkunukenh. Nawu Christ
ngakarrme kore kukange ngardduk, dja kun-
mekbekenh ngaye ngadjalyime kunwoybuk.
11 Dja njalekenh ngaye ngayolyolmerren bu
kuhni rowk? Ayh? Yiddok ngudda ngurriyime
ngaye minj marnedjare ngudberre? Dja God
kaburrbun bu ngaye woybukkih marnedjare
ngudberre bulkkidj duninjh.
12 Ngaye wanjh munguyh kuhni ngadjalkur-
duyime kore ngakurduyimeng bolkkime, ba
ngadjare ngabenngurdke birrimekbe bininj
nawu kabirringeyburren apostles. Bedda
kabirridjare kabirriburlumerren bu kabirriyime
yimankek kabirridurrkmirri karohrok yiman
kayime ngad nawu apostles duninjh.
13 Wanjh birrimekbe bininj nakka minj woy-
bukkih duninjh apostles dja nakka nanu kabir-
ridjalkurren bu kabirridurrkmirri, bedmande-
leng kabirrikukborledkerren yimankek apostles
duninjh nuye Christ.
14 Kuhni minj ngad karrikangebarrhme bu
kuhnikenh. Karriburrbun nawu Satan nakka
kakukborledkerren nungandeleng yiman kay-
ime angel nawu kakukbame.
15 Kaluk ngad kuhni minj kankangehbarrhke
kadberre bu bininj nawu kabirrimarnedurrk-
mirri Satan, nakka mak kabirrikukmarnburren
bedmandeleng bu yimankek kabirridurrkmirri
kore kunmakmak. Kaluk bu kayiburnbunkenh,

wanjh nakka kabirridjalmang rowk kore baleh yarrkka kabirrikurduyime bu bolkkime.

Paul Yolyolmerrinj Bu Nuye Djakbekkabekkangkenh

2 Corinthians 11:16-33

16 Ngaye yawoyhmarneyime ngudberre, yuwn nangale kaburrbun bu ngaye yiman walakkih ngabengwarr. Dja bu ngudda ngurriyime ngaye woybukkih ngaye ngabengwarr, wanjh kandikimang dja kandibawon ba ngaye kunu ngabalburlumerren bu djal kundedjumbung.

17 Kuhni bu kab ngayeman ngahdjalwohburlumerren, ngaye minj ngayolyolme yiman kayime nawu Kawohrnan Rowk kahwokdi dja ngadjalwokdi yiman ngabengwarr.

18 Birriwern bininj kore ngudda kabirrihburlumerren yiman kayime nawu kurorrewaken bininj kabirriburlumerren. Mah, wanjh ngayemanwali ngaburlumerren warridj.

19 Ngudda ngurriyime yimankek ngurrikodjkuludjad, dja kunmekbekenh kunu ngurrbenbawon nawu birribengwarr bininj bu kabirriburlumerren bedman.

20 Kaluk ngudda ngurrbenbawon bininj bu ngundibongkarrme, dja mak ngundimarnedjirdmang, dja mak ngundimarladjwon dja mak kabirrikurrmerren bu ngundimarnedokme, dja mak ngundikiyarrkwidjbihke! Ngudda yiman ngurrbenmakwan birrimekbe bininj!

21 Kunukka wanjh ngadjalyemekarrinj ngaye bu ngayime ngadkunu ngarringudjwarreni dja

minj karohrok ngarrikurduyimeninj kunmekbe ngudberre!

Mah, wanjh kandibekka bu ngayolyolme yiman kayime ngabengwarr! Birringale bininj birrikelebuk kore kabirriburlumerren, wanjh ngaye warridj kunu ngakelebukmen bu ngaburlumerren.

22 Bedda yiddok Hebrew bininj? Mak ngaye wanjh! Yiddok bedda nawu Israel benkeb-mawahmeng? Mak ngaye nanu! Yiddok bedda kabirriyime Abraham bu mawah duninjh bed-berre? Wanjh ngaye mak!

23 Yiddok bedda kabirrihmarnedurrkmirri nawu Christ? Ngaye warridj, dja ngabenyur-rhke kore ngamarnedurrkmirri! Ngaye ngay-ime bu ngabengwarr bu kuhni ngahyime, dja bonj, kuhni kunwoybuk! Ngaye ngarrurrkmir-ranj kunrayek minj kunu bedda. Ngaye mak ngarurrkkendi kunwernhkah dja bedda bur-rkyak, wardi kundjalkudjikenh nuk bokenhkah. Ngaye mak ngakanjbabangni bu ngandihbuni, dja bedda kundjalyahwurd. Ngaye darnkih ngarrowimeninj bu djal kunwernhkah.

24 Kunbidkukudji ngaye kandihkukmorrongi nawu Jews bininj mak thirty nine kunmorninj ngakarrmi kore ngandihwidjbihkeyi.

25 Mak danjbikkah wanjh ngaye ngandibuni kundulk kunkimuk dorrengh. Kunkudjikenh ngaye ngandikodjdoy kunwarddewi bu ngar-rowimeninj. Mak danjbikkah bu ngawam kabbala dja nganmarneyibmeng. Kunkud-jikenh kunmekbe yimerranj ngaye ngawurlebmi

kukakkudji dja kunbarnangarrakudji kore kurrula bu djarreh duninjh kore kukadjid. [Acts 16:22]

26 Ngaye munguyh ngadjalrengehrey kubolkbubuyika dja minj baleh ngadjaldiwirrinj bu kunkuyeng. Ngakuyinjngakmeninj kore manwern mankabomak. Yikahwi wanjh birribang bininj nawu birridedjdjolkwern wanjh ngandibuyi bu ngarrowimeninj. Yikahwi nawu ngarriredboni, wanjh ngandikoweng dja birridjareni ngandibuyi. Yikahwi bininj nawu minj Jews birridjareni ngandibuyi. Ngaye mak ngawarredongi kore kunred kubolkkihkimuk mak kore kurralk, dja mak kore kurrula. Dja mak ngaye ngahdjalngalkeng kunrayek kore bininj nawu kabirrikurrehkurren bu kabirriyime kabirriwoybukwon Jesus.

27 Dja mak ngaye ngarrurrkmirri munguyh kunrayek dorrengh, dja mak ngangudjwarreminj kore ngahdurrkmirri, dja yikahwi ngaye minj ngakeyuwirrinj. Ngaye yikahwi mak ngamarrwedoweni dja mak ngakombukdoweni, mak kundjalwernhkah bu ngarey manmeyak. Mak ngaye ngabonjdjekdoweni kunmadj yak, dja minj ngakarrmeninj.

28 Dja kunbuyika warridj ngahkarrme. Kunmekbe ngaye munguyh ngangorrkan yiman kundulmuk kore ngabenburrbun nawu yiwarrudj bedberre bininj kore kubolkwern kabirribebbehdi.

29 Bu nakudji kangudjwarremen, wanjh ngaye mak ngabekkarren bu ngangudjyawarren. Bu nawu namarnde duninjh kabidjurrkwon nan-

gale bininj dja kabimarnbun kakurduyime kunwarre, wanjh ngaye mak ngabekkarren ngawernhkangewarremen.

30 Mah wanjh, bu ngaye yimankek ngaburlumerren ngardduk, wanjh kunu ngaye ngamulewarren bu ngadjalngudjwarrekenh.

31 God kaburrbun ngaye minj ngakurren. Nungka wanjh God dja Kornkumo nuye Jesus nawu Kawohrnan Rowk, dja mak nungka karriburluburlumen munguyh.

32 Korroko bu ngaye ngahni kunred Damascus, dja nawu governor biwokmarrkmangi nawu King Aretas, wanjh djareni ngandukkayi ngaye, wanjh nungka benkurrmekurrmeng bininj nawu kabirrihbolknahnan kumekbe kore kubolkkimuk ba bu ngandidarrkidmayi.

33 Dja ngardduk nawu djawirna ngandikoluyhweng ngaye kore basket ngahdahkendi kumekbe kore rurrkni warnamyoy manbu mankimuk. Wanjh kunu ngaye ngabebmeng kore namekbe governor nawu bolkwohrnang kumekbe.

12

Paul yimeng, "Bu ngaye ngangudjwarremen, wanjh kunu ngaye woybukkih ngamurrngrayek."

2 Corinthians 12:1-10

1 Ngaye minj ngangurdme kore ngahburlumerren. Bu kuhni wanjh minj njale ngurrimang, dja bonj, ngaye kunu ngayolyolmerren kore nawu Kawohrnan Rowk ngandjalwong

---

11:32 Acts 9:19-25

ngaye bu ngabukirrinani dja mak kore ngan-
bukkabukkang.
2 Ngaye ngaburrbun nakudji bininj nawu
benebelbmerrinj Christ, nawu wam kaddum
kore Heaven duninjh. Wanjh korrokoni bi-
marnekurduyimerranj yiman fourteen mand-
jewk. Ngaye minj ngawernhburrbun kunubewu
bu kunburrkwi wam dja kunubewu djal kun-
malngwi nuye. Nadjalkudji God kaburrbun bu
bimarnekurduyimerranj!
3-4 Dja ngaye ngawernhburrbun bu nan-
injnanu bininj wanjh God bikang kaddum
kore kubolkmakkaykenh kabolkngeyyo par-
adise* God nadjalkudji kaburrbun bu nahni
bininj wam kunburrkwi, dja nuk kunmalngwi.
Dja ngaleng ngaye ngahburrbun bu nahni bininj
bekkang kunwern kunmakmak duninjh. God
minj kabibawon bu kabalmulewan kunwern
kore bininj bedberre.
5 Kuhni rowk nganmarnekurduyimerranj! Dja
ngaye minj ngayeman ngaburlumerren. Ngaye
wanjh ngadjalburlumerren bu ngamulewarren
kore ngangudjwarrekenh.
6 Dja bu ngaye ngadjareniwirrinj
ngaburlumerrimeninj ngayeman, wanjh
ngaye kunu minj ngabengwarr, dja kunu
ngayolyolmeninj bu djal kunwoybuk. Dja
bonj, ngaye wanjh minj ngakurduyolyolmerren
bu ngaburlumerren. Ngadjare bininj bu
ngandidjalkurdunan dja ngandidjalwokbekkan,

---

* **12:3-4** "Paradise" kamenyime God nuye kubolkmakkaykenh. Ngurrina kore Luke 23:43 dja Revelation 2:7.

dja djal kunmekbekenh ngandiburlume.

7 Wanjh kunu minj ngaye ngawernhburlumer-
ren kore kunmekbe kunmakkaykenh duninjh
nganbukkang ngaye, dja God kanngurdkeng bu
nungka nganwong kunyid dja nganmarnbom bu
yiman kayime ngakanjbabang. Nahni kunyid
makka yiman kayime kunwok nuye namarnde
munkeweng ngardduk. Bu kunmekbekenh
wanjh ngaye minj ngaburlumerrimeninj kore
kundjalmak ngahnanikenh.

8 Ngaye danjbikkah ngamarrkdjawam nawu
Kawohrnan Rowk bu kamang maninjmanu kun-
yid ngardduk ba bu ngangehme.

9 Dja bonj, nungka nganmarneyimeng ngaye,
“Yidjaldjarenin ngardduk kunmakmak ngaye
won bu djalburudjang. Bu ngudda yiwernhn-
gudjwarre, wanjh ngaye ngardduk kundulkar-
rekimuk won ngudda.” Wanjh kunmekbekenh
kunu ngaye ngadjalwernhmarrmarr bu ngayoly-
olmerren bu ngangudjwarre bu ngaburlumer-
ren. Kunu Christ kundulkarre nuye kani kore
ngaye.

10 Bu kuninjkunukenh ngaye ngamarrmarr
kore ngahkarrme kunngudjwarre ngardduk, dja
mak kore ngandiwirrihme, dja kore kunrayek
nganmarnebebme, dja mak bu bininj ngandiy-
olyolme bu kunwarre dorrengh, dja ngandinjir-
rhmiwon, dja mak kore kunwern kunyid nga-
mang rowk bu kunmekbekenh nganebelbmer-
rinj nawu Christkenh dja ngamarnedurrkmirri
nuye. Kunmekbekenh kunu bu ngaye ngan-
gudjwarremen, wanjh kunu ngaye woybukkih
ngadjalmurrngrayek.

Paul Kabenmarnedjare Bininj Nawu Yiwarrudj Bedberre Kore Corinth

2 Corinthians 12:11-21

11 Mah, ngaye ngayolyolmerrinj yiman kayime ngabengwarr, dja njalekenh? Wanjh ngudda minj kandimarneyimeninj bu kunmak, dja wanjh ngayeman ngayolyolmerrinj. Ngudda ngurriyime bu ngaye wanjh ngamarladj yiman yeng ngaye. Dja bonj, birrimekbe bininj nawu ngurrbenngeybun "Nawu birrikihkimuk apostles!" wanjh ngaye mak ngarrirohrok!

12 Ngurriburrbu kunwern ngakurduyimi kundulkarre dorrengh ngudberre kore karridjarrkni. Dja God ngunmarnbom bu ngurrikangebarrhmeng kore durrkmirranginj kore ngaye. Ngaye minj ngamarrkbaworrinj! Dja njalekenh minj ngurriburrbun ngaye wanjh apostle duninjh?

13 Ngurriburrbun kuninjkunu warridj. Yiddok ngurrimak? Dja nuk yiddok bedberre bininj nawu yiwarrudj kabirrikarrme kore kubolkbubuyika ngundiyurrhke ngudberre? Dja mankudji kawohbuyika. Ngaye minj njilngwarrewoyi bu djanwohmeninj ngudberre. Aba, kandimarnebengmidjda bu kuhnikenh!

14 Ngaye wanjh bolkkime ngamarnburrinj bu balyawoyhyikan ngudberre danjbikkah. Ngaye minj ngadjare bu kandingorrkan bu kandikukwon njalehnjale. Burrkyak. Ngaye minj ngadjare njale kore ngudda. Ngaye djal ngudda marnedjare ngudberre, dja ngudda yiman kayime ngardduk wurdwurd. Ngurriburrbun bu wurdwurd minj kabirrihkarekurrme bu kabindi-

won ngalbadjan dja kornkumo. Dja wanjh bedda ngalbadjan dja kornkumo kabindiwon berrewoneng wurdwurd nawu njale kabenehkarrme.

15 Wanjh ngaye ngamarrmarr bu won njalehnjale nawu ngahkarrme ngudberre yiman ngayemandeleng. Ngaye ngarrurrkmirri ngudberre kaluk bu ngangudjyakworren. Ngaye ngayime bu kunmekbekenh ngaye wernhmarnedjare ngudberre! Kab ngudda yiddok ngaye kandimarnedjare bu djal walakkih?

16 Bonj, ngaye minj warrewoyi ngudberre bu djanwohmeninj yiman bu kandingorrkani. Dja yikahwi ngurriyime ngaye yimankek koweyi ngudberre, bu ngakurreni bu darrkidmeyi ngudberre.

17 Burrkyak! Bu ngaye ngabenmunkeweng bininj bu ngundibidyikarrmeng, yiddok bedda ngundikoweng bu ngundimarnbuyi ngaye ngandikukwoyi? Burrkyak.

18 Ngaye ngadjawam Titus bu kamre kore ngudda, dja mak ngamunkeweng nawu ngad karridanginj benemdjarrkwam. Yiddok Titus ngunkowimeninj ngudberre? Yiddok? Burrkyak. Ngudda ngurriburrbun bu woybukkih Titus dja ngad ngarrirohrok bu ngarridjarrkdurrkmirranj dja ngarridjarrkkarrme kunmayalikudji.

19 Ngudda nawu karridabbolk ngadberre, wanjh ngaye marnedjare. Yiddok ngudda ngurriyime bu ngad ngarridjalyolyolmerren ba bu ngarrimakwarren kore ngudda? Dja burrkyak, ngad kunu ngarriwokdi kore ngarribelbmerrinj nawu Christ, dja kore God kannan. Ngad wanjh ngarridjare munguyh ngundimurrngrayekwon

ngudberre kore ngarriwokdi dja ngarrikurduyime ngudberre.
20 Nganjilngwarre bu ngamre karriyawoyhnarren, wardi karribekkarren dja karrinjilngwarreworren. Wardi karriyimerren bu minj karridjalmak bininj. Dja mak nganjilngwarre bu yikahwi ngudberre wardi ngurridangwerren, dja nuk ngurrikirnwern, dja nuk ngurriyidwern. Dja kunubewu ngurriyarlarrkerren, mak bu ngurriyolyolmerren, dja ngurriburlumerren, dja wardi minj ngurrimarnburren bu mandjadkenh.
21 Yoh. Bu ngamyawoyhdurndeng dja karriyawoyhnarren, wanjh ngamre kunnjilngwarre dorrengh. Dja ngayime kunu nawu ngardduk God nganmarnbun ngayemengalme kore ngudda ngudberre. Ngaye wanjh nganjilngwarre bu ngabenngalke birriwern bininj kore ngudda nawu kabirriyime kunwarre yiman kabirrimayaliwarre, dja kabirridjirdmarren bininj dja daluk, dja kabirridjalyo kore kunwarre duninjh. Dja bu bedda minj birriwarnyakmulewarrimeninj bu birribawoyi kore kunwarrekenh wanjh kunu ngaye ngayemengalme.

13

Paul Benbengdayhkeng
2 Corinthians 13:1-10

1 Ngaye wanjh ngamre bu danjbikkah yikan ngudberre. Ngadjare ngurriyingkihburrbun kuhni bu kabimbuyindi, “Bu benebokenh dja nuk birridanjbik bininj kabirribebbehyolyolme bu kundjalkudji birrikurdunang, wanjh karrbenwoybukwon.” [Deuteronomy 19:15]

2 Kunmekbe bolkyimi bu ngaye ngamwam
bokenhkah ngudberre, wanjh ngayingkihbeng-
dayhkeng ngudberre kore ngudberre bininj-
jkenh nawu kunwarre birrikurduyimi. Dja
wanjh bolkkime ngaye ngayawoyhbengdayhke
bu ngahdi djarreh. Kuhni ngayime, bu
bolkkime ngamdurndeng wanjh kunukka minj
mak ngaye ngabenmarnekelkdan bininj nawu
kunwarre birrikurduyimi bu kunkare, dja mak
birribuyika nawu kabirridjalkurduyime kun-
warre bu bolkkime.
3 Yiddok ngudda ngurridjare ngurriwoybuk-
won bu Christ nganmarnewokdi ngaye ba bu
ngaye marneyime nuye kunwok? Wanjh ngaye
woybukkih ngayime nawu nungka minj kan-
gudjyawarren bu ngundjadme ngudberre, dja
nungka nawu nawernhdulkarrekimuk duninjh
kore ngudberre.
4 Ngurriburrbun bu Christ nungka ngud-
jyawarrinj bu birribom kore kundulk cross, dja
wanjh bolkkime kahdarrkid kore God nuye kun-
dulkarre. Wanjh karohrok bu ngad ngarringud-
jwarre yiman Christ nawu ngarribelbmerrinj,
dja wanjh ngad kunu ngarridjarrkmimbiminj
Christ, kore God nuye kundulkarre ba bu ngundi-
marnedurrkmirri ngudberre.

5 Wanjh kab ngudman ngurrikangenarrimen
bu yiman ngurrikangewoybuk nawu Christ.
Ngurrirohrokmerrimen. Ngudda wanjh ngur-
riburrbu woybukkih bu Christ Jesus kahni kore
kukange ngudberre. Dja med, yiddok ngurrikur-
rinj? Ngaye ngayingkihbengkan bu Christ kahdi
kukange ngudberre.

6 Dja ngad warridj, bu ngudda kandirohrokme
wanjh ngurriburrbun bu woybukkih Christ Jesus
kahdi kore kukange ngadberre warridj, dja minj
ngarrikurren.
7 Bolkkime ngad wanjh ngarrimarnedi yiwar-
rudj dja ngarridjawan God ba bu minj ngudda
kunwarre ngurrikurduyime. Kuhni minj kunin-
jkunukenh bu bininj kandimakwan ngadberre,
dja bonj, minj kunkimuk. Dja bu bininj kabirriy-
ime yimankek ngarribarabom, wanjh bonj, ngad
kunu ngarridjaldjare bu ngudda minj ngurrib-
arabun, dja ngurridjalkurduyime kunmak.
8 Dja ngad minj ngarriwokwe kore kunwoybuk
dja wanjh ngarridjalkurduyime kore kunwoy-
buk kayime.
9 Bu ngudda yiman ngurrimurrngrayek dja
ngad ngarridjalngudjyawarren, wanjh bonj,
ngarridjalmarrmarr. Wanjh kunukka ngundi-
marnedi yiwarrudj ngudda ba bu ngurriw-
ernhmakmen kore God.
10 Ngaye ngayingkihbimbun nahni djurra
ngudberre kondah, kore ngahni djarreh.
Ngakarrme kundulkarre kore nawu Kawohrnan
Rowk nganwong, dja ngadjare ngurriyingkih-
marnburren ba bu ngamre yikan ngudberre
bu djal kamak rowk, dja minj ngayiddung
ngudberre dja minj mak ngarrangrayek
bu nan ngudberre. Ngurriburrbun nawu
Kawohrnan Rowk nganwong mahni manbu
kundulkarre bu ngarrurrkmirrikenh nuye ba bu
murrngrayekwon ngudberre, dja minj ngadjare
kukwarrhke ngudberre bu ngurrimankan.

Paul Benmarneyimeng Bobo
2 Corinthians 13:11-14

11 Nawu karridanginj, ngaye wanjh woknan
bu bobo marneyime ngudberre. Wardi ngur-
rirohrokmen bu ngurridjalkurduyimen kunmak
rowk ngurriyakwon. Dja kandiwokmang kore
ngaye bengdayhkeng dja marrkdjawam ngud-
berre. Ngadjare ngurridjarrkmayalikudjinin
mak kunmodmikenh dorrengh bu ngurridjar-
rknin. Wanjh God nawu ngunwon nuye
kunmodmikenh, dja nawu ngundjalmarnedjare,
wanjh ngurridjarrkdi munguyh.
12 Ngurribunjhmarrimen bu djal kunmakkenh
kore ngurrimirndemornnamerren.
13 Nahni nawu God nuye birriwarlahkenh
bininj wanjh ngundibalmarnemunkewe kunwok
kunmak ngudberre.
14 Ngadjare Jesus Christ nawu Kawohrnan
Rowk bu ngundjalkongibun munguyh, dja mak
God ngunmarnedjarenin, dja mak Namalng-
makkaykenh ngurridjarrkdin ngudberre rowk.

God Nuye Kunwok
The Holy Bible in the Kunwinjku language of Australia

copyright © 2018 Bible Society of Australia

Language: Kunwinjku (Gunwinggu)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
1e76c3c7-fc1a-5488-bdac-9a98d749a074